
KANSALLINEN ELEKTRONINEN KIRJASTO

FinELib

TOIMINTASUUNNITELMA 2009

FinELib-konsortio kumppanina - tiede, tutkimus, opetus ja oppiminen huipulle

FinELib-konsortio tukee suomalaista tutkimusta, opetusta ja oppimista sekä edistää laadukkaan tiedon saantia ja käyttöä yhteiskunnassa. FinELibin toimintaa ohjaa FinELib-konsortion strategia 2007-2015¹, Kansalliskirjaston strategia 2006-2015² sekä Helsingin yliopiston vielä työn alla oleva strategia vuosille 2010–2012. Yhteistä kaikissa strategioissa on kansainvälisyyden ja osaavan henkilöstön tärkeyden korostaminen.

FinELib-konsortion vuoden 2009 suurimpia haasteita on konsortion toimintaympäristön muutoksiin vastaaminen. Vuonna 2008 korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen näkyi FinELib-konsortion toiminnassa ammattikorkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhdistymisinä. Organisatoriset muutokset painottuvat vuonna 2009 yliopistoihin. Vuoden 2009 aikana FinELib-palveluyksikkö neuvottelee aineistosopimukset kolmelle uudelle yliopistolle, jotka aloittavat toimintansa 1.1.2010. Uusien yliopistojen lisäksi valmisteilla olevassa uudessa yliopistolaissa säädetään yliopistojen hallinnosta, toiminnan rahoituksesta ja ohjauksesta sekä yliopistojen tutkimukseen ja opetukseen, opiskelijoihin ja henkilöstöön liittyvistä seikoista.³ FinELib-konsortion on varauduttava yliopistolainsäädännön uudistukseen ottamalla huomioon organisaatiomuutosten lisäksi lainsäädännön vaikutukset yliopistojen opetukseen ja tutkimukseen, taloushallintoon ja maksuvalmiuteen.

Kansalliskirjaston toiminnan valtakunnallisia tavoitteita ohjaa yliopistolaki sekä opetusministeriön ja Helsingin yliopiston välinen tulossopimus (liitteenä). Tulossopimuksessa määritellään FinELib-aineistojen käytön määrälliset tavoitteet vuosille 2009 ja 2010. Kansalliskirjaston tavoitteena on myös hankkia FinELibin kautta vähintään 80% yliopistokirjastojen ja 60% ammattikorkeakoulukirjastojen e-kausijulkaisuista.

Palveluyksikkö selvitti toimintaympäristön muutoksia vuonna 2008 jäsenorganisaatioiden kirjastoille suunnatulla kyselyllä. Kyselyn tulokset vahvistivat sen, että FinELibin jäsenorganisaatiot toivovat nykyistä räätälöidym্পää aineistohankintaa. Kyselyn tuloksia hyödynnetään vuonna 2009 kun FinELib-konsortio laatii lisensoinnin toimintamallin, mallin soveltamisen aikataulun sekä määrittää keskitetyn ja paikallisen hankinnan työnjaon. Lisensoinnin toimintamallin määrittely on osa opetusministeriön asettamaa Rakenteellisen kehittämisen hanketta.

Voimakas kansainvälistyminen koulutuksessa ja tutkimuksessa edellyttää, että kirjastot pystyvät tarjoamaan kansainvälisesti korkeatasoiset palvelut ja tietoaineistot opetukseen ja tutkimukseen. Vuoden 2008 lopussa valmistui kansallinen tutkimuksen infrastruktuurien kartoitus- ja kehittämishanke, jossa tunnistettiin 24 hanketta merkittäviksi kansallisen tason infrastruktuureiksi Suomessa. FinELib on yksi näistä infrastruktuurista. Muistiorganisaatioiden järjestelmäarkkitehtuurihanke, joka palvelee myös lisensoitujen aineistojen tarjonnan käytettävyyden parantamisessa, on hyväksytty uusien infrastruktuurien tiekartalle.⁴ Jää nähtäväksi, miten tunnistettujen kansallisten infrastruktuurien rahoitus turvataan.

Yleisille kirjastoille elektronisen aineiston hankinnan ja käytön esteitä ovat olleet niukka suomenkielinen yleisten kirjastojen asiakkaille soveltuva aineisto ja käyttäjien vähäinen aineistojen tuntemus. Kirjastojen verkkopalvelujen yleistyminen on johtanut siihen, että yleisissä kirjastoissa ei enää riitä, että sähköisiä aineistoja voi käyttää kirjastoissa. Nyt edellytetään, että lisensoituja aineistoja voidaan käyttää myös kotoa. Etäkäytön edellytyksenä on, että aineistosopimukset sallivat etäkäytön yleisten kirjastojen asiakkaille ja että kirjasto pystyy etäkäytön teknisesti toteuttamaan.

¹ http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/finelib/finelib_konsortio/hallinto/strategia.html

² <http://www.kansalliskirjasto.fi/yleistieto/organisaatio/strategia.html>

³ http://www.minedu.fi/OPM/Lainsaadaentoe/vireillae_olevat_saaedoeshankkeet/index.html

⁴ <http://www.tsv.fi/tik/>

FinELib-palveluyksikkö neuvottelee konsortion jäsenorganisaatioille vuonna 2009 aineistosopimukset noin 80 aineistosta. Nykyisten sopimusten uusintaneuvottelujen lisäksi vuonna 2009 aloitetaan neuvottelut myös kirjastojen ehdotusten perusteella konsortioneuvotteluihin otetuista uusista aineistoista. FinELibin asiantuntijaryhmien, konsortior ryhmän ja ohjausryhmän toimikausi päättyy vuoden 2009 lopussa. Ryhmien jäsenten valinta seuraavalle toimikaudelle tapahtuu vuoden 2009 aikana.

Vuoden 2009 aikana tehdään Kansallisen digitaalisen kirjaston (KDK) asiakasliittymähankkeen EU-kilpailutus ja ohjelmiston valinta, käynnistetään asiakasliittymän rakentaminen pilottihankkeena ja jatketaan hankkeen markkinointia kirjastoverkolle. Asiakasliittymä korvaa Nelli-portaalin ja kirjastojärjestelmien käyttöliittymät. Nelliin taustajärjestelmät MetaLib ja SFX jäävät edelleen käyttöön, mutta niitä käytetään asiakasliittymän kautta.

Verkkopalvelujen toteuttamisessa on oleellista toimivat käyttäjien tunnistusratkaisut. FinELib-konsortion jäsenten tulisi vaikuttaa siihen, että kaikki yliopistot ja ammattikorkeakoulut liittyvät Haka-federaatioon ja käyttävät Hakan suosittelemia kirjautumisjärjestelmiä (Shibboleth). Nelli-tunnus pyritään saamaan kaikkiin maakuntiin. Seurataan VETUMA-palvelun ja Arjen tietoyhteiskunta -hankkeen edistymistä, kuntalaisten autentikointifederaation kehittymistä ja osallistutaan mahdollisuuksien salliessa pilotointiin jonkin kunnankirjaston kanssa. Lisäksi seurataan avoimen yhteisöllisen autentikoinnin (OpenID) kehitystä. Nelliin käyttöä edistetään erityisesti amk- ja yleisten kirjastojen sektoreilla. Nelliin oppimisympäristöintegrointia kehitetään ja markkinoidaan yhdessä oppilaitosten kanssa. Tehdään yhteistyötä Helsingin yliopiston opetusteknologiakeskuksen ja virtuaaliyliopiston julkaisuarkistojen ja oppimateriaalien yhteensopivuuden kehittämiseksi. Nelliin ylläpitoa ja MetaLib/SFX-palveluiden kehittämistä jatketaan vuonna 2009.

MISSIO

- Konsortio edistää laadukkaan ja monipuolisen tiedon saantia ja käyttöä yhteiskunnassa.
- Palveluyksikön toiminta perustuu kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön sekä jatkuvaan kehittämiseen.
- Palveluyksikkö hankkii konsortion käyttöön kilpailukykyisesti e-aineistoja tutkimuksen, opetuksen, oppimisen tarpeisiin ja edistää tietoaineistojen saavutettavuutta.

VISIO

FinELib-konsortio kumppanina - tiede, tutkimus, opetus ja oppiminen huipulle

- FinELib-konsortio toimii kumppanina varmistettaessa suomalaisen tieteen, tutkimuksen ja opetuksen kansainvälistä huippuasemaa.
- Konsortio ja palveluyksikkö ennakoivat yhteistyössä tiedontarvitsijoiden tarpeita. Palveluyksikkö kehittää joustavia palveluratkaisuja.
- Palveluyksikkö on aktiivinen kansallinen ja kansainvälinen strateginen kumppani.

FinELib-konsortion strategiakauden strategisina päämäärinä ovat

- asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaaminen
- tiedonsaannin varmistaminen
- teknologian innovatiivinen soveltaminen
- palvelujen tunnettuus
- huippuosaaminen

TULOSKORTTI 2009

Konsortion toimintasuunnitelma on laadittu strategiatyöskentelyn aikana syntyneiden tulokorttien pohjalta. Tulokortteihin on valittu niitä tekijöitä, joissa on onnistuttava jotta strategia toteutuu.

- OR = ohjausryhmä, KR = konsortioyhmä, PY = palveluyksikkö, KSTOT= kirjastot, KK = Kansalliskirjasto, YO:t = yliopistot

Toimintaympäristön muutosten ja tietoympäristön prosessien tunteminen

Arviointikriteeri/ Mittari	Tavoitetaso 2010-2015	Tavoitetaso 2009	Toimenpiteet	Vastuu
Tiedepolitiikkaan ja yhteiskunta-politiikkaan vaikuttaminen toimialan kannalta	FinELib –konsortion ohjausryhmän pj edustaa konsortion kantaa kansallisesti strategisissa työryhmissä	Säännöllinen käsittely ohjausryhmässä ja konsortioyhmässä	Laaditaan katsauksia (1-2), keskustelu ohjausryhmässä Palveluyksikkö yhdessä konsortion kanssa tuo toimialaa esiin ja vaikuttaa suunnitteluun (asiantuntemus). Konsortion lausunto RAKE-suosituksiin.	OR, PY
Tietoympäristön prosessien tuntemus	Aineistoja tarjotaan räätälöidysti tutkimus-, oppimis- ja opetusprosesseihin	Tutkimusyhteistyön tulosten hyödyntäminen Otetaan julkaisuarkistot huomioon lisensioinnissa (mm. metadata) Aineistojen käyttöehdot vastaavat käyttäjien tarpeita Aineistohankinta tukee käyttäjien aineistojen käyttöön liittyviä prosesseja Korkeakoulut tietoisia Nelliin ja oppimisympäristöjen integroinnista	Gradu/tutkimusaiheet Seurataan HY:n TUHAT-hankkeen etenemistä Palveluyksikkö neuvottelee aineistosopimuksiin uusia käyttöehtoja (esteettömyys) Kilpailutusprosessin arviointi (huomioidaan aineistojen siirtyminen kustantajalta toiselle, viitteidenhallinta) Lehtien siirtyminen kustantajilta toisille (prosessi asiakkaan näkökulmasta) Nellin ja oppimisympäristöpalveluiden markkinointi opettajille	PY, KSTOT
Muuttuvaa toimintaympäristöä palvelevat joustavat lisensiointi- ja palveluratkaisut	Lisenssisopimukset ja teknologiset ratkaisut mahdollistavat aineistojen joustavan käytön konsortiossa	Lisensioinnin toimintamalli luotu ja toteutus vaiheistettu (RAKE). Sovittu keskitetyn ja paikallisen hankinnan työnjako. Aineistojen rajausmahdollisuudet uusille käyttäjäryhmille tiedossa. Yliopistolain vaikutukset aineistohankinnan talousprosesseihin määritelty Yhdistyneillä organisaatioilla/kunnilla aineistot käytössään	Lisensioinnin toimintasuunnitelma luodaan, pilottien valinta vuodelle 2010. Yhdistyville organisaatioille Nelli-instanssit. Käyttäjätunnistuksen ja auktorisoinnin pilotointiin osallistuminen Taloushallintoseelvitys (yo-laki) - alv, kokonaiskust.malli Yhdistyville organisaatioille/kunnille neuvoteltu aineistot	PY, HY OR KSTOT
Kustannustoimialan tuntemus	Aineistojen sopimusehdot ja hinnoittelumallit vastaavat muuttuneen ympäristön tarpeita	Konsortion osaaminen kustannustoimialasta kasvaa	Aineistoneuvottelut Seminaarit Kv. kollegat Kustantaja/kustannusalan tilaisuuudet > tiedotus web 2.0 (blogi) – vuorovaikutteisuus, raportointi konsortiolle (vuosikertomus 2009)	PY

Asiakkaiden tarpeiden tunnistaminen

Arviointikriteeri/ Mittari	Tavoitetaso 2010-2015	Tavoitetaso 2009	Toimenpiteet	Vastuu
Kirjastojen asiakkaiden tiedon- ja palvelutarpeet – käyttäjäkysely	80 % käyttäjistä hyvin tai erittäin tyytyväisiä oman alansa e-aineistotarjontaan 70% käyttäjistä tyytyväisiä tiedonhakupalveluihin Tutkimusyhteistyöllä saadaan kansainvälistä vertailutietoa (Tutkimusyhteistyö - 1 kv. hanke?)	Käyttäjäkyselyt valmiina 2010 Tutkimusyhteistyö - 1-2 opinnäytettä/v	FinELib-kyselyn valmistelu osana KVP 2010-käyttäjäkyselyä Tutkimusaiheita opiskelijoille, asiantuntemuksen jakaminen, kyselyn tulokset tutkimusaineistona	KK KSTOT
Kirjastojen palvelutarpeet	85% kirjastoista hyvin/erittäin tyytyväisiä hankinta- ja Nelli-palveluihin.	KVP- asiakaskyselyn perusteella tehtävät toimenpiteet tehty Uudet verkkoaineistot monipuolistavat verkkoaineistojen tarjontaa (asiantuntijaryhmät) Aineistohankinnan palvelusopimukset uusittu tutkimuslaitosten kanssa. Hinnasto valmis. Nelli-palvelusopimukset uusittu yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kanssa toistaiseksi. Haltin raportit, määrärahan seuranta, tilastojen ja IP-osoitteiden hallinta helpottaa työskentelyä kirjastoissa ja palveluyksikössä Määrärahan jako ja seuranta uuden mallin mukaan FinELibin ohjaus/konsortio/asiantuntijaryhmissä 2010-2012 on aktiiviset jäsenet, jotka yhdessä edistävät konsortion tavoitteita FinELib-konsortio/ Palveluyksikkö vahvistaa asiakastuntemustaan, erityisesti ottamalla huomioon toimintaympäristön muutokset (RAKE)	KVP- asiakaskyselyn perusteella tehtävät toimenpiteet (ks. erill. toimenpidelista *) FinELib-kyselyn valmistelu osana KVP 2010-asiakaskyselyä Uusien aineistojen valinta, neuvottelut, tilausten organisointi ja sopimukset. Perusaineistot tulosneuvottelussa Sopimukset uusitaan. Aikataulut: keskustelutilaisuus? eri.kstoille 5/09. Sop. sisältö – PY kevät, KSTOT 9/09. Haltin kehittäminen (raportit, rakenne vastaamaan korkeakoulukirjastojen keskitetyn aineistomäärärahan muutoksia, rakenne yhdenmukainen KITT:n kanssa, tilastojen syötön automatisointi ns. SUSHI-yhteensopivien (Standardized Usage Statistics Harvesting Initiative) aineistojen osalta, IP-osoitteiden hallinnointi Toteutetaan jako uuden mallin mukaan, palveluyksikkö raportoi konsortiorryhmälle FinELibin ohjaus/ konsortio/asiantuntijaryhmien jäsenet nimetään 9/09. (asiantuntijaryhmien rooli?) Työkierto konsortiossa Blogi?	PY KSTOT

Kustannushyödyt yhteiskunnassa

Arviointikriteeri/ Mittari	Tavoitetaso 2010-2015	Tavoitetaso 2009	Toimenpiteet	Vastuu
Käyttökerran hinta (ladatut artikkelit)	Laskeva trendi	Laskeva trendi (artikkelihinta < 3 €)	Aineistoneuvottelut Asiakaskoulutusten kehittäminen Tiedotus	PY KSTOT
FinELibin kautta hankitun aineiston osuus e-aineistohankinnasta (KITT)	Osuus kasvaa muilla kuin yo-sektorilla	60-65% amk , 80-85 % yo Uudet aineistot valittu niin, että konsortion jäsenet tilaavat	Perusaineistot tulosneuvotteluissa Ohjeistus asiantuntijaryhmille: Aineistoesitykset sellaisia joihin riittävä määrä tilaajia ja esitettävät aineistot ovat lisensiointiperiaatteiden mukaisia	PY KSTOT
Kustannusvaikutus kirjastoissa ja tutkijan työssä	Tutkimuksella osoitettu toiminnan kustannusvaikuttavuus kirjastoissa ja tutkimusprosesseissa	Hankinnan kustannustehokkuutta selvitetty (2010 kysely: Kirjastojen työajan käytön muutos, tutkijan työajan vapautuminen)	FinELibin hankinnan kustannustehokkuuden mittaamista mallintava selvitys (HSE) valmistunut, loppuraportti 5/2009 Kilpailutuksella saatujen hyötyjen arviointi: säästöt (prosessi, hinta, ehdot) -osaaminen	KSTOT PY

Toimiva palveluyksikkö

Arviointikriteeri/ Mittari	Tavoitetaso 2010-2015	Tavoitetaso 2009	Toimenpiteet	Vastuu
Asiakastytyväisyys	Laadunvarmistus osa palveluprosesseja ja varmistaa asiakastytyväisyyttä	<p>Laadunvarmistus</p> <p>Asiakas saa palveluosoitteen kyselyihin palautteen kohtuullisessa ajassa</p> <p>Prosessien/projektien hallinta</p> <p>Haltin raportit, määrärahan seuranta, tilastojen ja IP-osoitteiden hallinta helpottaa työskentelyä kirjastoissa ja palveluyksikössä</p> <p>Tilastot (kaikista aineistoista tilastot kahden vuoden kuluttua sopimuksen solmimisesta)?</p> <p>Tilastojen syötön automatisointi osassa aineistoja</p> <p>Hyödynnetään uusien työntekijöiden näkemykset ja varmistetaan että tieto/osaaminen siirtyy tiimissä vaikka henkilöstöä vaihtuu (2 virkavapautta, 2 uutta työntekijää)</p> <p>Videoneuvottelukokousten kehittäminen</p>	<p>Yhtenäinen ajantasainen ohjeistus suunnittelijoille, pienryhmät asioiden valmistelussa</p> <p>FinELib- ja Nelli-palveluosoitteiden hyödyntäminen</p> <p>Sharepointin ominaisuuksien hyödyntäminen</p> <p>Haltin kehittäminen (ks. kirjastojen palvelutarpeet)</p> <p>Tilastojen tärkeys keskusteluun kustantajien kanssa</p> <p>Tilastot automaattisesti Haltiin SUSHI-yhteensopivien aineistojen osalta</p> <p>(KVP-tiedotus, FinELibin kyselytunnit?)</p>	<p>PY</p> <p>PY, KSTOT</p>
Ydiosaamiseen keskittyminen	FinELib-konsortio kansainvälinen edelläkävijä toimialallaan	<p>Määritellään palveluyksikön ydintehtävät</p> <p>Asiantuntemuksen kehittäminen: kv. seminaarit, kehittäjäyhteistyö (Nelli)</p>	<p>RAKE-hanke</p> <p>Kansalliskirjaston kansainvälinen arviointi 2010</p> <p>Henkilöstökoulutus: kv (PY)</p>	<p>PY</p> <p>KSTOT</p>

Kohdennettu viestintä

Arviointikriteeri/ Mittari	Tavoitetaso 2010-2015	Tavoitetaso 2009	Toimenpiteet	Vastuu
Päättäjille ja sidosryhmille suunnattu viestintä ja sen onnistuminen	Toimiva viestintä vaikuttaa siihen, että keskitettyä rahoitusta saadaan kaikille sektoreille	Rahoittajilla, jäsenorganisaatioiden johdolla ja muilla keskeisillä sidosryhmillä on tieto toimintaympäristön muutosten vaikutuksista aineistohankintaan.	Vaikuttavuuden osoittaminen (tulosindikaattorit, avainluvut, impact factor)?	PY OR KSTOT
Tutkijoille, opettajille, opiskelijoille suunnatun viestinnän onnistuminen	Aineistojen käyttö on kasvanut kaikilla sektoreilla	Tiedotus kirjastoille niin että kirjastot voivat hyödyntää palveluyksikön tuottamaa tietoa asiakasviestinnässään.	Jaetaan tietoa parhaista käytänteistä / KVP-koulutusryhmä? Käyttöehdot: Halti-wiki-Nelli-kstojen www-sivut	KSTOT PY
Kirjastoille suunnatun viestinnän onnistuminen	Kaikkien kirjastosektorien henkilökunta tuntee palvelut hyvin ja ohjaa asiakkaita aineistojen käyttöön	Tieto FinELibistä ja sen kautta lisensoiduista aineistoista löytyy helposti verkosta (mm. toimintaympäristö) Viestintä yleisten kirjastojen asiakkaille kirjastojen kautta (koko prosessi)	Kohdennettu viestintä: Haltin asiakasroolit Asiakaskyselyn toimenpiteet	PY, KSTOT Maa- kunta- kirjastot

Kokeilut ja pilotit

Arviointikriteeri/ Mittari	Tavoitetaso 2010-2015	Tavoitetaso 2009	Toimenpiteet	Vastuu
Kokeilujen määrä	Yhteistyö IT-kehittäjien, kirjastojen ja PY:n välillä innovatiivista ja tuottaa uusia palveluita	Asiakasliittymän ohjelmisto ja pilottiorganisaatio valittu RAKE-hankkeen pilotit valittu (mm. autentikointi) SUSHI-hanke: Haltiin automaattisesti SUSHI-yhteensopivien aineistojen tilastot	KDK-asiakasliittymän pilotointi 2009/2010 Vetuman tai yl. kirjastojen tunnistautumismenetelmän pilotointi? Suunnitelma ja resurssointi piloteista Haltin projektisuunnitelmassa	KSTOT PY
Kokeiluista seuranneet toiminnan muutokset (käytön määrän lisääntyminen)	Tiedonhakuportaali integroitu instituutioiden portaaleihin ja erilaisiin työskentely-ympäristöihin Tutkimusaineistoja käytettävissä e-hakuportaalin kautta Kaikki kirj.palvelut yhdestä paikasta		Muistiorganisaatioiden yhteisen asiakaskäyttöliittymän selvitystyö (järjestelmäarkkitehtuuri) Autentikointi ja etäkäyttöpilotit - laajennus	PY, KSTOT

Digitaalisten palvelujen osaaminen kirjastoissa

Arviointikriteeri/ Mittari	Tavoitetaso 2010-2015	Tavoitetaso 2009	Toimenpiteet	Vastuu
Osaamistarve- kartoitukset	Digitaalisten palvelujen osaaja kaikissa konsortion jäsenorganisaatioissa	Osaamistarvekartoitusten aloittaminen Osaamisen tunnistaminen Aineistojen käyttäjät osaavat hyödyntää aineistoja Kirjastoverkkopalvelujen koulutukset löytyvät yhdestä paikasta	Osaamistarvekartoitusten laatiminen (RAKE) Palveluyksikkö tiedottaa kustantajien verkkokoulutuksista ja kustantajien koulutusaineistoista KVP-koulutusten koordinointi	KSTOT PY
Uusien innovatiivisten palvelujen käyttöönotto	Digitaalisen kirjaston palvelut vuorovaikutteisia ja käyttäjiä opastavia	Käytön esteiden poistaminen, käytön helppous	Esteettömyys aineistojen käytössä otetaan huomioon sopimusneuvotteluissa	KSTOT PY
Laadunarviointi ja kansainväliset vertailut	Kansainvälisesti tunnustettu asema	E-aineistot näkyvät yliopistojen ja korkeakoulujen laadunvarmennus- järjestelmässä ?	Hyvien käytänteiden jakaminen Osallistuminen arviointiryhmiin ?	KSTOT

*) Kirjastoverkkopalvelut-käyttäjäkyselyn toimenpideohjelma FinELibin palveluiden osalta		
Tunnettuus		
Kehittämiskohde	Toimenpide vuonna 2009	Mitä jo nyt tehty?
Organisaatioissaan hankinnassa työskentelevistä noin puolet ilmoitti tuntevansa hankintapalvelut, yleisissä kirjastoissa luku oli selvästi alle puolet.	Tehostetaan tiedotusta aineistohankinnasta ja konsortion organisoinnista www-sivuilla, mm. verkkosivujen ajankohtaista-osio. Tiedotus uusille yhteyshenkilöille. Varmistetaan, että aineistohankintaa tekevät henkilöt ovat sähköpostilistoilla. Laaditaan tiedotusprofiili kaikille yleisille kirjastoille suunnatusta tiedotuksesta (sähköpostitse lääninhallitusten kautta, FinELibin & kirjastot.fin verkkosivuille). Koulutustilaisuuksia maakunnissa.	On jo aloitettu tiedotus yleisille kirjastoille lääninhallitusten kautta. Verkkosivujen rakenne muutettu niin, että mahdollistaa sektorikohtaisen tiedottamisen.
Yliopistoissa asiakaspalvelussa työskentelevistä vain 28 % ilmoitti tuntevansa aineistojen käyttöehdoista tiedottamisen.	Esitellään Nelli-projektipääällikkökokouksissa aineistojen käyttöehtojen sijainti. Verkkosivuille kohdennettua viestintää asiakaspalveluhenkilöstölle. Aineistohankinnan prosessikaavion hyödyntäminen.	Tiivistelmät käyttöehdoista on FinELibin verkkosivuilla.
Mandis-hakukäytön tuntee yleisten kirjastojen vastaajista hieman yli puolet. Mandis-poimintaluetteloinnin kyselyyn vastanneista yleisten kirjastojen luetteloijista vain 11 %.	Viestintä kirjastot.fi:n kautta. Sosiaalisen median työkalujen hyödyntäminen. Jalkautuminen.	
Kaikilla sektoreilla hankinnan parissa työskentelevistä vastaajista vain puolet tai alle puolet tunsivat Haltin. Yliopistoissa, yleisissä kirjastoissa ja tutkimuslaitoksissa johtajista puolet tai alle puolet vastanneista tunsivat Haltin-tietokannan. Ammattikorkeakouluissa johtajat tunsivat Haltin, mutta hankinnan parissa työskentelevistä vain 40 % tunsivat Haltin.	Haltin 'katselutunnusten' markkinointi organisaatioissa. Kun asiakasliittymä uudistus valmis, markkinoidaan johtajille, hankinnan parissa työskenteleville.	Yleisille kirjastoille tiedotettu Haltista ja Haltin käyttäjätunnuksista.
Onnistuminen		
Hankintapalveluista eniten eroja tärkeyden ja onnistumisen välillä oli aineistojen käyttöehdoista tiedottamisessa. Vain yleisissä kirjastoissa hankintaneuvotteluihin oltiin tyytymättömpiä kuin käyttöehdoista tiedottamiseen.	Nykyistä tarkemmat sopimustiivistelmät wikiin tammi-maaliskuun aikana. Harjoittelija sopimustiivistelmien tekoon. Yleisille kirjastoille käyttöön yksi uusi kotimainen aineisto. Yleiset kirjastot pitävät aineistoja kalliina suhteessa käyttöön - FinELib neuvottelee kustantajien ja yleisten kirjastojen kanssa etäkäytön lisäämisestä. Rakenteelliseen kehittämiseen liittyvä suunnitelma valmistuu.	Osaan aineistoista jo saatu etäkäyttö myös yleisille kirjastoille.
Haltia pidetään tärkeänä, mutta onnistumisen ja tärkeyden välillä iso ero erityisesti yliopistoissa ja amkeissa.	Haltin palvelut paremmin vastaamaan asiakkaiden tarpeita. Haltiin raportteja asiakkaille toiminnan suunnitteluun tukemiseen. Asiakkaiden palautemahdollisuuksien kehittäminen (wiki?). Tietojen ajantasaisuus (prosessit). Haltin tilastotietojen harmonisointi tieteellisten kirjastojen yhteistilaston kanssa. Lisätään Haltin ohjeistukseen ja tilastointiosioon tilastojen keruuseen liittyviä tietoja. Käyttötilastot Haltiin vuodenvaihteen jälkeen heti kun saadaan kustantajalta.	Haltin kehittämistä varten koottiin työryhmä, jossa oli asiakkaiden edustus. Lisätty Haltiin tilastojen keruuseen liittyvää tietoa.
Nelli tärkeä erityisesti yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa, mutta 'ei kovin hyvin' onnistuttu	Uusi hanke: asiakasliittymä (KDK)	

OPETUSMINISTERIÖ

KANSALLISKIRJASTOA KOSKEVA LIITE VUODELLE 2009 HELSINGIN YLIOPISTON TULOSSOPIMUKSEEN KAUELLE 2007 – 2009

Toiminnalliset tavoitteet 2007 – 2009

Kansalliskirjaston toiminnan valtakunnallisia tavoitteita ohjaa yliopistolaki ja opetusministeriön ja Helsingin yliopiston välinen tulossopimus. Kirjaston perustehtävänä on vastata kansallisen julkaistun kulttuuriperinnön säilyttämisestä ja saatavuudesta. Vuonna 2006 uudistettu yliopistolaki ja sen 25§ vahvistaa Kansalliskirjaston tehtäviä kirjastoverkon palvelukeskuksena.

Tavoitteena on vahvistaa Kansalliskirjaston roolia kirjastoalan kansallisena kehittäjänä ja kirjastoverkon peruspalvelujen tarjoajana Kansalliskirjastotyöryhmän 2002 seurantaryhmän esitysten pohjalta.

Kulttuuriperintö

Tavoitteena on digitoida kustannustehokkaasti kansalliset lähdeaineistot verkon kautta laajaan käyttöön. Kansalliskirjasto osallistuu Kansallinen digitaalinen kirjasto -hankkeeseen.

Vapaakappalelain uudistuksen toteuduttua kirjasto käynnistää oman toimialansa mukaisen digitaalisen kulttuuriperinnön tallentamisen ja säilyttämisen tutkimusta ja muuta käyttöä varten sekä perustaa tätä varten digitaalisen arkiston.

Kirjastoverkkopalvelut

Tavoitteena on kehittää ja vahvistaa suomalaisen kirjastolaitoksen palvelutasoa.

Kirjasto tuottaa kirjastoverkolle tietokantapalveluja, digitaalisen kirjaston sovelluspalveluja, elektronisen aineiston hankintapalveluja, standardointi- ja yhteistilastopalveluja. Kirjasto sopii palveluista yksityiskohtaisemmin sektorikohtaisesti.

Kirjasto kehittää palveluympäristön laatua yhteistyössä asiakaskirjastojen kanssa.

Kansalliset tutkimuskirjastopalvelut

Tutkimuskirjastoa kehitetään tieteellisenä tutkimusympäristönä. Kirjaston asiantuntijapalveluja kansallisista kokoelmista ja humanistis-yhteiskuntatieteellisiltä tieteenaloilta modernisoidaan vastaamaan tutkimusyhteisön uusia tarpeita

Määrälliset tavoitteet

Päätehtävälueittain keskeiset määrälliset tavoitteet ovat:

	2005 tot	2006 tot	2007tot	2008 arvio	2008 tav	2009 tav	2010 tav
<i>Kulttuuriperinnön turvaaminen</i>							
- digitoidut sivut	278 575	410 000	327 500	400 000	170 000	600 000	600 000
- mikrokuvaus/ valotusmäärä	1309 364	1326 332	1 410 358	1 250 000	1250 000	1 250 000	1 250 000
<i>Kansalliset tietoverkkopalvelut</i>							
- kansallisten tietokantojen koko	8,45 milj.	9,6 milj.	9,95 milj.	8,38 milj. *	10,2 milj.	8,81 milj.	9,30 milj.
- kansallisten tietokantojen hakukäyttö	3 milj.	2,95milj.	3,02 milj.	3,1 milj.	3,1 milj.	3,25 milj.	3,3 milj.
- FinElib -aineistojen käyttö (haut)	29,8 milj.	43 milj.	52,8 milj. **	52 milj.	80 milj.	60 milj.	62 milj.
- FinElib -aineistojen käyttö (artikkelilataukset)	5,0 milj.	7 milj.	8,29 milj.	9,6 milj.	11,5 milj.	11, milj.	12,5 milj.
<i>Kansalliset tutkimuskirjastopalvelut</i>							
- lainat (paikallis+kauko)	530 700	553 200	551 915	550 000	530 000	550 000	550 000
- paikalliskävijät	429 368	220 000	199 461	200 000	300 000	200 000	200 000
* yleisten kirjastojen manda poistui							
** tilastointitavan muutos							

Kansalliskirjaston tavoitteena on edelleen hankkia FinELibin kautta vähintään 80% yliopistokirjastojen ja 60% ammattikorkeakoulukirjastojen e-kausijulkaisuista.

Kansalliskirjaston voimavarat vuonna 2009

Kansalliskirjaston kansallisten tehtävien hoitamiseksi hallituksen esityksessä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2009 Kansalliskirjastolle esitetään opetusministeriön hallinnonalan osalta (euroa):

	TP 2007	TA 2008	TAE 2009
Momentille 29.50.02 Kansalliskirjaston toimintamenot yhteensä, josta - hankerahoitusta yliopistoaineiston digitointiin (2007-2009)	13 277 000 - 200 000	13 500 000 - 200 000	14 200 000 - 200 000
sekä varattavaksi määrärahaa momentilta 29.90.52 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat taiteen edistämiseen (Yleisten kirjastojen valtionavut),	695 000	765 000	779 000
-sekä määrärahaa momentilta 29.50.01 Yliopistojen toimintamenot - julkaisuarkistopalvelun kehittäminen 29.50.20.1 Yliopistolaitoksen yhteiset menot , josta - toimialan laajennukseen liittyvät opetushallinnon järjestelyt) - vapaakappalelain uudistus - kansallisen aineiston digitointiin	2000 1 850 000	 1 000 000	 300 000

Määrärahan mitoituksessa on lisäyksenä otettu huomioon 700 000 € siirtona momentilta 29.50.20 vapaakappalelain toteuttamisen menoihin.

Kansalliskirjasto tuottaa myös palveluja Helsingin yliopiston tutkijoille ja kirjastoille. Palveluista ja rahoituksesta sovitaan yliopiston rehtorin ja Kansalliskirjaston välisissä tavoiteneuvotteluissa. Kirjaston toiminnan kehittämisessä otetaan huomioon valtioneuvoston periaatepäätös julkisen tutkimusjärjestelmän rakenteellisesta kehittämisestä, opetusministeriön 7.3.2008 esittämät rakenteellisen kehittämisen linjaukset ja opetusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelma. Näiden pohjalta edellytetään priorisointia ja painoalojen vahvistamiseksi voimavarojen uudelleen suuntaamista. Samalla kehitetään toiminnan laatua ja palvelukykyä. Kansalliskirjasto osallistuu korkeakoulukirjastojen rakenteellisen kehittämisen hankkeeseen. Kansalliskirjaston ja Varastokirjaston yhteistyötä kehitetään osana korkeakoulukirjastojen rakenteellisen kehittämisen hanketta.

Seuranta ja raportointi

Kansalliskirjaston toiminnan arviointi ja raportointi on osa Helsingin yliopistoa koskevaa tulosohjausprosessia. Tuottavuushankkeiden mukaisen voimavarojen uudelleen kohdennuksen toteutumista ja henkilöstövaikutuksia seurataan vuosittaisen tilinpäätösraportoinnin yhteydessä. Kansalliskirjasto kehittää seuranta- ja raportointijärjestelmiä siten, että ne tuottavat tietoa päätehtävien resursoinnista ja kirjastosektoreille tuotetuista palveluista.

Vuonna 2009 valmistellaan Kansalliskirjaston kansainvälinen arviointi. Arviointi toteutetaan vuonna 2010.